

Ungeklimarådets tale på Klimafolkemødet

Taler

Jeanette Andersen
Medlem af Ungeklimarådet
på vegne af Dansk EI-Forbund
Ungdom
Wilhelm Thomsen
Medlem af Ungeklimarådet
på vegne af Konservativ
Ungdom
Lise Coermann Nygaard
Medlem af Ungeklimarådet
på vegne af Dansk Ungdoms
Fællesråd
Sebastian Schwartz
Medlem af Ungeklimarådet
på vegne af Danmarks
Socialdemokratiske Ungdom

Dato

31. august 2024

Sted

Fællesscenen,
Kulturøpladsen, Middelfart,
Havnegade 6, Middelfart

Omstændigheder

Ungeklimarådet blev inviteret til at holde 'årets klimatale' på Klimafolkemødet 2024. Talen blev holdt af 4 repræsentanter fra Ungeklimarådet; Jeanette Andersen, Wilhelm Thomsen, Lise Coermann Nygaard og Sebastian Schwartz.

Lise Coermann Nygaard:

Hej. Mit navn er Lise Coermann Nygaard. I foråret blev jeg sammen med 13 andre udpeget til at sidde i Ungeklimarådet. Det er os, der giver anbefalinger til Klima-, Energi- og Forsyningsministeren på vegne af ungdommen. Senere havde jeg æren af at blive valgt som forperson. Men det betyder altså ikke, at jeg er ansigtet på Ungeklimarådet. For ligesom resten af vores generation – og alle andre generationer – så er vi ret forskellige. Vi bliver motiveret af forskellige årsager, handler på forskellige måder og tror på forskellige metoder. Vi er specialister på hver vores måde. Vi ved forskellige ting. Repræsenterer forskellige typer af unge og har forskellige indsigter. Derfor vil jeg ikke tale på vegne af hele Ungeklimarådet – for vi er så meget mere end en forperson. Derfor kommer der nu fem forskellige taler, der hver især vil fortælle lidt om, hvordan vi ser klimakrisen, hvad vi kæmper for og håber på, at vi sammen kan skabe for at stoppe den krise, der lige nu har retning mod så store kriser, at det også bliver en fratagelse af muligheder for både nuværende og kommende generationer. Jeg håber, at I vil lytte med:

Wilhelm Thomsen:

Forleden var jeg i Industriens Hus inde ved Rådhuspladsen i København. Og dens historie er et mikrokosmos på vores forhold til ting.

Den kæmpe glasfacade er arvtager til et sørgeligt byggeri fra 70'erne, og er på samme matrikel som det oprindelige, Industriens Hus i stil af italiensk renæssance, som dannede rammer for vellykkede udstillinger med de nyeste teknologier. Facaden var flot, storslået og klar til at byde fremtiden velkommen med nye idéer, optimisme og håb. Men ånden i byggeriet i dag er som bygget til at lide samme skæbne om 40 år, når DI igen har vokset sig for stor. Det er koldt og sterilt.

Men hvis man kigger på DI's søster, Dansk Erhverv, er historien en anden. Efter Børsen brændte, sagde Brian Mikkelsen de efterhånden famøse ord "Børsen skal genopbygges. No matter what."

Børsen har enormt høj værdi i danskernes øjne, fordi vi ved, at vi ikke har vilje eller evne til for alvor at skabe noget så smukt i dag. Vi ønsker det vedvarende; det, som vi stolt kan give videre til vores børn og børnebørn. Derfor er vi også så bekymrede for klimaet.

Men vi er, uanset hvordan vi omtaler os selv, en enormt her-og-nu-fikseret kultur.

Vi betragter fremtiden som en fjern kolonial forpost uden mennesker, hvor vi frit kan dumpe økologisk nedbrydning, teknologisk risiko og strukturelt demokratisk og demografisk kollaps.

Det gjorde Industriforeningen ikke i 1872, da de byggede udstillingsbygningen. Dengang havde man blik for bevarelse af arv og hensyn til fremtidens generationer i samspil med fremgang.

Men tiden ramte, hvor den gamle verden skulle ud, og teknologierne ikke bare være middel for det gode liv men udgøre selve målet i det nye gode liv.

Nu skulle det gå hurtigt. Vi smed alt, der ikke kunne måles og vejes på møddingen. Vi rippede vores kollektive bevidsthed for redskaber, der tillod os skue udover det rent materielle.

Og nu er vi i en krise. En altmuligkrise, men særligt en klimakrise. Det ser godt nok sort ud, og ingen har rigtig nogle skarpe bud på, hvordan vi skal komme ud af kattepinen.

Men det er vores moderne sterilisering og kulturelle stagnation, der gør, at vi ikke er i stand til at tænke kreativt og visionært om fremtiden. Vi er accelerationister, men uden inspirerende idéer, om hvordan verden skal se ud, når det gamle er fortæret af teknologi og en ny verdensorden er kommet til.

Derfor skal det være pligt at være kreativ, gå op i skønheden, engagere sig i lokale fællesskaber, være åndelig. At være nysgerrig og kritisk om alt. Dyder og visdom skal ikke være ord fra en svunden tid, men det sjælelige fundament for fremtidens mere komplekse samfund, som genindtager de tabte sfærer, som i dag er forladt af modernismens rå materialisme.

Uden nyt tankegods kan vi nemlig ikke vikle os fri af de klæder, som industrialiseringen og modernismens altomgribende [sic] sekularisering har svøbt vores mentaliteter i. For langt de fleste af os kan slet ikke forestille os et bedre samfund, der ikke har så tung en byrde på planeten, netop fordi vores begreb om lykke er så snævert.

Jeg har ikke et bud på, hvordan en fremtid i balance med de planetære grænser præcis ser ud. Men jeg ved, at jo friere tanken er, og jo mere vi tør genfinde de dele af menneskeligheden og dens arv, som den moderne individualisme har begravet, jo flere idéer opstår og jo bedre bliver vores narrativ.

For det skal ikke bare være ned med flyene, ned med væksten, nej til dit, nej til dat. Hvad med, at vores narrativ også bliver, at vi skal bygge op.

Op med ålegræsset, op med træerne, op med højhastighedstogene og den grønne industri, op med forpligtende relationer, styrkede fællesskaber, den frie tanke, skønhed og visdom, respekt for hinanden og de kræfter, vi ikke skal prøve at være herrer over. Fordi vi skal op til en bedre, smukkere, renere og mere meningsfuld fremtid.

Sebastian Schwartz:

Rigtig mange unge tænker kritisk over deres eget forbrug. Jeg, og mange af mine venner, vælger bevidst at gå i genbrugstøj, købe mindre mængder kød, at tage på interrail fremfor flyrejse og tager toget eller cyklen fremfor at købe en billig skrotbunke at køre rundt i. Og det er ikke kun unge, som er begyndt at begrænse sig selv og vælge anderledes. Også de ældre generationer tænker sig om en ekstra gang. Og det er der god grund til, for vi er et af de lande i verden med højest CO2-udledning pr. indbygger.

Når lønnen tikker ind på kontoen i slutningen af måneden, og vi enten bevidst eller ubevidst vælger ikke at bruge den på en afbudsrejse til Malaga eller en stor rød bøf på grillen, kan det dog næsten være ligegyldigt.

Og når vi sparer vores løn op i pensionskasser eller gennem aktier i investeringsfonde, så modvirker det direkte de klimavenlige valg vi ellers tager i vores hverdag.

For når vi sparer pengene på kontoen til dårligere tider, investerer bankens aktiespekulanter i tiltag, som med sikkerhed vil levere netop dårligere tider for os selv og vores børn. Og når vi sætter penge til side til vores alderdom, så sørger pensionskassernes investeringsrådgivere for at investere dem i tiltag, som ødelægger selvsamme alderdom.

Siden juli 2022 har de 10 største nordiske banker udlånt 150 milliarder kr. til projekter i olie, kul og gas. 150 milliarder kr. Og de 16 største danske pensionsselskaber har investeringer for over 34 milliarder kr. i kul, olie og gas. Til sammenligning satte SVM-regeringen 1 milliard kr. af til grønne projekter på finansloven for i år. De offentlige investeringer i den grønne omstilling bliver altså fuldstændig udvandet af den private finanssektors kulsorte investeringer. Det er komplet skørt og til at blive vred over.

I Danmark udleder vi omtrent 40 mio. tons CO2 om året. Den danske finanssektor finansierer med sine investeringer i børsnoterede selskaber udledningen af 100 mio. tons CO2. Hvert år.

Misforstå mig ikke. Der er sket vigtige fremskridt i dansk klimapolitik de seneste mange år. Grønne skatter og afgifter på industrien, transportsektoren og snart landbruget tegner godt for klimaet. Grundlaget er den banebrydende Klimalov,

som placerer ansvaret hos vores politikere og lader dem udstikke en retning for alle sektorer i samfundet. Bare ikke finanssektoren.

Finanssektoren kom aldrig med ind i folden, da politikerne i 2020 vedtog reduktionsmålene for vores land. Hele det danske samfund er gået i gang med at bygge en grøn bro ind i fremtiden. Men imens har finanssektoren fra sidelinjen fjernet søjlerne under den. Jeg forventer at politikerne slår pjalterne sammen og får bundet finanssektoren til de samme udledningsreduktioner som alle vi andre skal leve op til. En revision af klimaloven, hvor finansierede udledninger regnes med, er på sin plads. Hurtigst muligt.

Men indtil Morten Bødskov og Lars Aagaard får stykket et lovforslag sammen, så må vi tage sagerne i egne hænder. Tidligere i år solgte Danske Bank sine aktier i kul, olie og gas efter massivt pres fra investorer på deres generalforsamling og lobby-arbejde fra blandt andet Mellemfølkeligt Samvirke. Andre banker kan følge med, men kun hvis vi sætter foden ned over for dem.

Og i flere pensionsselskaber kan man vælge en investeringspakke som går udenom investeringer i fortidsteknologier, ligesom man kan få indsigt i sit pensionsselskabs investeringer og kritisere dem internt på generalforsamlinger eller offentligt.

Selvom det er finanssektoren der beslutter at vores penge skal investeres sort, har vi selv kulstøv og olierester på hænderne, hvis vi kender til det og ikke gør noget ved det. Nu kender I til det, og derfor håber jeg at I vil hjælpe mig med at ændre det.

Lise Coermann Nygaard:

I slutningen af januar var jeg på en skøn skitur med mit kollegiekøkken. Vi havde taget toget til det norske fjeld. Vi nød den friske bjergluft, naturen, hyggen og jeg var glad for, at vi var taget på ferie med et mindre aftryk, end hvis vi var fløjet syd på til alperne – hvor der for øvrigt var meget lidt sne. Paradoksalt nok blev alle de sydeuropæiske sneturister skuffet over det – selvom mange af dem nok var fløjet dertil.

På vej hjem blev det første tog forsinket. Det andet tog missede vi og kunne

derfor ikke nå busturen fra Oslo hjem til København. Febrilsk undersøgte vi nye muligheder for at komme hjem, mens vi kørte gennem det snedækkede landskab mod Oslo. På et tidspunkt udbryder en: Vi kunne jo også bare flyve?

Jeg griner og kigger igen dybt ned i min telefon, for at finde en bus eller togforbindelse, der kan passe. Men langsomt går det op for mig, at det ikke var en joke. Hun skulle tidligt op morgenen efter for at starte nyt job og kunne ikke overskue at være i København kl. to om natten. Samtidig var det langt billigere for hende at tage flyet end landtransport – især fordi vores statsejede SAS lokkede med billige ungdomsbilletter.

Jeg var i chok og hun var i desperation. Jeg kom til at være radikal og ignorerede hende resten af togturen, fordi jeg ikke fattede, at hun så let kunne træffe beslutningen om at flyve hjem.

Men min arrighed hjælper jo intet. For det er et strukturelt problem: Hvorfor er det SÅ meget nemmere at tage den mest klimaskadelige transport end valget om at støtte og bruge de offentlige jernbaner, som både er mere behagelige og giver mange oplevelser på vejen?

Politiske valg er handlingsanvisende på alle mulige måder. Vi har en afgift på plastikposer, CO₂-kvoter for virksomheder og politisk valgt at have højere energifgifter på fossile brændstoffer, som både har hævet prisen på benzin og diesel til biltransport samt øget opvarmningsomkostninger. Men det er også de initiativer, der har gjort os til vindmølleland og skabt et forretningseventyr.

Flybrændstof, især for international luftfart, er i høj grad undtaget fra disse nationale energifgifter. Dette skyldes historiske internationale aftaler, der undtager flybrændstof fra beskatning for at fremme luftfarten. Den primære årsag er den internationale aftale fra Chicago-konventionen fra 1944, som har resulteret i, at jetbrændstof for international luftfart ikke beskattes. Den aftale blev indgået for at understøtte væksten i den globale luftfart ved at undgå dobbeltbeskatning og sikre fri bevægelighed for flytrafik mellem lande.

Men i dag er virkeligheden en anden, og vi har endelig indset, hvilke konsekvenser det har for os og for fremtiden. Den erkendelse har dog ikke ført til den handling, der ellers kan virke oplagt.

Jeg håber, at vores politikere snart kommer i gang – og at vi kan hjælpe

hinanden til at stemme på politikere, der vil tage det strukturelle ansvar.

Men indtil da, så håber jeg, at I vil være med til at inspirere hinanden med gode historier om togrejser gennem Europa, busture til midnatssol i Norge eller cykelture over de sydfynske øer.

For vi skal ændre vores forestillinger om det gode liv, om hvad vi har 'ret' til og hvad vi drømmer om – og der kan vores evne til at præge hinandens idealer og normer være en af de vigtigste brikker.

Jeanette Andersen:

Da jeg gik i 9. klasse, stod jeg overfor et valg.

Et uddannelsesvalg der for mig handlede om at gøre en forskel.

...

Danmark står overfor en omstilling, der vil få industrialiseringen til at blegne. Over de næste mange år skal vi udvide vores elnet med cirka 2700 km, hvis vi skal skabe rammerne for at kunne nå i mål med den grønne omstilling.

Problemet er bare, at vi desperat mangler de grønne faglærte elektrikere, der skal til for at udføre opgaven.

Alligevel... [Da] mødte jeg i 9. klasse sætningen ”du er for klog til at være håndværker”, da min uddannelsesvejleder prøvede at overbevise mig om at den **eneste** rigtige vej var gymnasiet.

Det kunne ikke være mere forkeret! Det er også særdeles skadeligt for vores samfund!

Den grønne omstilling kalder på grøn faglært arbejdskraft, men hvordan skulle den nogensinde komme, hvis vores generation ikke tør sige fra. Det er på tide med et opgør med fortællingen om kloge hænder og kloge hoveder.

Jeg er simpelthen så **dødtræt** af fortællingen om at dem, der tager på teknisk

skole, er ”dem med krudt i røven”, som i folkeskolen sidder på bagerste række i klasselokalet og har svært ved at sidde stille i for lang tid ad gangen.

Hvis du skal blive en dygtig elektriker, kræver det (selvfølgelig), at du har hænderne godt skruet på – at du har kloge hænder. Men du skal satme også være skarp til matematik, skulle jeg hilse at sige. Du skal have både teoretisk og praktisk forståelse.

Hvis vi skal løse den grønne omstilling, kræver det netop folk med både kloge hænder **OG** et klogt hoved.

...

Jeg håber at I sammen med mig, vil tage det første skridt til at sætte en stopper for det uddannelsessnobberi, der finder sted i vores land.

Det er et afgørende frø vi skal have plantet, hvis drømmen om en fossilfri fremtid skal kunne realiseres.

Lise Coermann Nygaard:

Det var vores fragmenterede bud på årets klimatale 2024. Vi håber, at den har inspireret jer og givet indblik i, at der heldigvis er mange forskellige måder, at anskue og handle på klimakrisen. For det er det vi har brug for: Forskellige forbilleder, handlemuligheder og fællesskaber. Ellers får vi aldrig alle dem med, der ikke bruger en fredag aften på Klimafolkemødet i Middelfart.

Kilde

Manuskript tilsendt af talerne

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Agitationstale, Folkemødetale, Fællestale

Relateret

Mickey Gjerris' tale på Klimafolkemødet
31. august 2024

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/ungeklimaradets-tale-pa-klimafolkemodet>